

Pedagogik jarayonning shaxsiy yo'nalishiga asoslangan zamonaviy pedagogik texnologiyalar

Xolilla Sariyevich Xolmuratov
Urganch davlat universiteti
Maksudbek Shamuratovich Shamuratov
Xamidbek Axmedjonovich Maxmudov
Urganch tuman 48-maktab

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy maktabda chet tilini o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari, usullari, usullari va usullari ko'rib chiqiladi. Muallif ulardan ba'zilarining qo'llanilishiga misollar keltiradi. Barcha texnologiya va texnikalar chet tilining kommunikativ kompetentsiyasini shakllantirishga va talabalarning motivatsiyasini oshirishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiyalar, kommunikativ kompetentsiya, motivatsiya, muvaffaqiyat.

Modern pedagogical technologies based on the individual direction of the pedagogical process

Kholilla Sariyevich Kholmuratov
Urgench State University
Maksudbek Shamuratovich Shamuratov
Khamidbek Akhmedjonovich Mahmudov
Urgench district school №48

Abstract: This article examines modern pedagogical technologies, methods, techniques and methods of teaching a foreign language in a modern school. The author gives examples on the application of some of them. All technologies and techniques are aimed at the formation of foreign language communicative competence and increasing the motivation of students.

Keywords: pedagogical technologies, communicative competence, motivation, success.

"O'qituvchi" kasbi oson emas, lekin ayni paytda juda qiziq. O'zining rejissyori, ssenariy muallifi, rassomi. Juda ko'p qirrali kasb. ...Axir, butun ta'lim tizimi umuman darsning qanday rejalashtirilganligiga bog'liq. Bugun biz darsda daftar, qalam va frontal so'rov usuli etarli emasligini tushunamiz. Siz yaratishingiz, yaratishingiz va

eng muhimi, qiziqishingiz kerak ...! Bola tilda muloqot qila olishi uchun u buni qilishni xohlashi, uni rag'batlantirishi kerak, bu bugungi kunda o'qituvchining asosiy maqsadidir.

Maktab o'quvchilarida chet tilining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish uchun zamonaviy usul va texnologiyalardan foydalanish kerak. Bugungi kunda "o'qitish texnologiyasi" tushunchasi umuman qabul qilinmaydi. Bir tomondan, o'qitish texnologiyasi - bu o'quv ma'lumotlarini qayta ishlash, taqdim etish, o'zgartirish va taqdim etish usullari va vositalarining kombinatsiyasi bo'lsa, ikkinchi tomondan, bu o'qituvchining o'quv jarayonida o'quvchilarga zarur texnik yoki axborot vositalaridan foydalangan holda qanday ta'sir qilishi haqidagi fandi anglatadi. O'qituvchining pedagogik mahorati - bu dastur va qo'yilgan ta'lim maqsadlariga muvofiq kerakli mazmuni tanlash, eng yaxshi o'qitish uslub va vositalarini qo'llashdir. Ta'lim texnologiyalarining mohiyatiga oid ko'plab qiziqarli ta'riflar mavjud.

Pedagogik texnologiya - o'qitish shakllari, usullari, usullari, usullari, tarbiya vositalarining ijtimoiy majmui va joylashuvini belgilovchi psixologik-pedagogik munosabatlar majmui; bu pedagogik jarayonning asboblar to'plamidir [3, b. 75]. Pedagogik texnologiya - ta'lim jarayonini amalga oshirishning mazmunli texnikasi [1, p. 58]. "Pedagogik texnologiya" tushunchasi "ta'lim usullari" tushunchasidan kengroqdir.

Texnologiya savolga javob beradi - o'rganish maqsadlariga qanday erishish mumkin, bu jarayonni boshqarish. Zamonaviy pedagogik texnologiya tamoyillari: - Tanlash erkinligi tamoyili - o'quvchiga tanlash huquqini berish zarur, bu esa har doim o'z tanlovi uchun ongli javobgarlik bilan muvozanatlanadi. -Ochiqlik tamoyili nafaqat bilim berish, balki uning chegaralarini ko'rsatish, o'quvchiga yechimlari o'rganilayotgan kurs doirasidan tashqarida bo'lgan muammolar bilan duch kelishdir.

Faollik tamoyili o'quvchilar tomonidan bilim, ko'nikma va malakalarni asosan faoliyat shaklida rivojlantirishdir. -Mulohaza yuritish printsipi - qayta aloqa texnikasining ishlab chiqilgan tizimidan foydalangan holda o'quv jarayonini muntazam ravishda kuzatib borish. -samaradorlik tamoyili - faoliyat va ta'limni yaxshilash uchun o'quvchilarning o'z imkoniyatlari, bilimlari, qiziqishlaridan maksimal darajada foydalanish [4, b. 28]. Ta'lim texnologiyalarining turli tasniflari mavjud. N.N. tomonidan taklif qilingan tasniflardan birini ko'rib chiqing. Surtaeva:

1. Faoliyatni jonlantirish va faollashtirish asosida.
2. Ta'lim jarayonini boshqarish va tashkil etish samaradorligiga asoslanadi.
3. Pedagogik jarayonning shaxsiy yo'nalishga asoslangan.
4. Materialni didaktik takomillashtirish va qayta qurish asosida.
5. Axborot-kommunikatsiya vositalariga asoslangan.

6. Mualliflik huquqi pedagogik texnologiyalar [5, b. 45]. Pedagogik jarayonning shaxsiy yo'nalishiga asoslangan pedagogik texnologiyalarning tasnifini ko'rib chiqamiz.

Pedagogik texnologiyalarning 4 turi mavjud:

1. Hamkorlik pedagogikasi.

2. Individualga yo'naltirilgan ta'lim.

3. Shaxsning ijodiy fazilatlarini rivojlantirishga qaratilgan ilg'or ta'lim texnologiyalari.

4. O'yin texnologiyalari [4, b. 41]. Keling, ularning har birini ko'rib chiqaylik.

1. Hamkorlik pedagogikasining asosiy g'oyalari: - bolani proksimal rivojlanish zonasida o'rgatish; - majburlashsiz o'qitish; - oldinga intilish g'oyasi; - tanlash erkinligi g'oyasi; - talabalar va o'qituvchilarning birgalikdagi faoliyati g'oyasi; - o'qitishning o'zgaruvchanligi g'oyasi; - talabaning o'zini o'zi qadrlash g'oyasi [4, p. 39]. Hamkorlik pedagogikasi o'qituvchi va bolaning mavzu munosabatlarida tenglikni, sheriklikni amalga oshiradi.

O'qituvchi va talabalar birgalikda maqsadlarni, dars mazmunini ishlab chiqadilar, baho qo'yadilar, hamkorlik holatida bo'ladilar, birgalikda yaratadilar. Integral texnologiya sifatida hamkorlik pedagogikasi hali aniq modelda mujassamlanmagan, normativ-ijro etuvchi vositalarga ega emas; uning g'oyalari deyarli barcha zamonaviy pedagogik texnologiyalarga kirdi.

Masalan, ingliz tilidagi topshiriq: taom uchun retsept yozing. Bolaga tanlash erkinligini berish va variantlarni taklif qilish tavsiya etiladi: -retsept yozish va uni tekshirishga topshirish; -prezentatsiya, rasmlar va boshqalar bilan retsept tuzing; - pazandachilik ko'rgazmasini tashkil etish; -videoga yozib olish (pishirish). Hamkorlik pedagogikasi g'oyalarni amalga oshirish: - majburlashsiz o'rganish; - tanlash erkinligi g'oyasi; -ta'limning o'zgaruvchanligi g'oyasi; - talabaning o'zini o'zi qadrlash g'oyasi.

2. Individualga yo'naltirilgan ta'lim. Ushbu turdagi pedagogik texnologiyalarning maqsadi o'quvchini rivojlantirish, har bir darsda ta'lim faoliyati shakllantirilishi, uni o'rganish va o'z-o'zini rivojlantirishga qiziquvchi sub'ektga aylantirish uchun sharoit yaratishdir. O'qituvchi o'quv faoliyatining tashkilotchisi bo'lib, unda o'quvchi qo'shma ishlanmalarga tayanib, mustaqil izlanish olib boradi.

Markaziy shaxs - talaba. O'qituvchi esa, ayniqsa, muvaffaqiyatga erishish vaziyatini yaratadi, empatiya qiladi, rag'batlantiradi [4, b. 38]. O'RNAK: Ingliz tilidagi ta'rifga asoslanib, make va do fe'llari orasidagi farqni aniqlang, so'ngra iboralarni tuzing. Bu vazifani qanday farqlash mumkin? Sinfni 2 guruhga bo'ling. Birinchi guruh doskadagi so'zlar bilan iboralar tuzadi; ikkinchi guruh lug'atlarni oladi va qo'shimcha iboralar tuzadi, buning natijasida bolalar o'zlashtirilgan bilimlarni almashadilar.

3. Shaxsning ijodiy fazilatlarini rivojlantirishga qaratilgan ilg'or ta'lim texnologiyasi. Klassik didaktika ma'lumdan noma'lumgacha o'rganishga qaratilgan: bor, ta'bir joiz, oldinga, orqaga qarab. Yangi didaktika o'qituvchining o'zaro faoliyat faoliyati tamoyilini asoslaydi, uning chizig'ida etakchi vazifalar joylashgan [5, p. 54]. Bugungi kunda sinfda o'qituvchi dars mavzusini chiqarmaydi, balki topshiriqlar beradi, ko'rsatmalar beradi. Masalan, bolalar maqollarni o'qishlari, etakchi savollarga javob berishlari kerak.

O'qituvchi rasmlarni ko'rsatadi, dars mavzusini surishtiradi. Materialni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun doskada mavzuni tushuntirish ham qabul qilinishi mumkin emas. Masalan, darsning maqsadi: "Uzaytirilgan vaqt" grammatik materialini berish. An'anaga ko'ra, u shunday ko'rinishga ega bo'lardi: doskadagi tushuntirish, eslatma.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, jumladan, ilg'or ta'limni hisobga olgan holda grammatik materialni tinglash, tinglab tushunish orqali o'rganish mumkin. Talabalar matnni tinglaydilar, rasmlarda kim tasvirlanganligini aniqlaydilar va hozirgi uzaytirilgan vaqt formulasini o'zlari chiqaradilar. Shu bilan birga, bolalar natijalarga erishishga undaydi.

4. O'yin texnologiyalari. Zamonaviy maktabda o'yin qo'llaniladi: - o'quv fanining tushunchasi, mavzusi, bo'limini o'zlashtirish uchun mustaqil texnologiyalar sifatida; - umumiyroq texnologiya elementi sifatida; -dars yoki uning bir qismi sifatida [4, b. 46].

Umuman o'yinlardan farqli o'laroq, pedagogik o'yin aniq maqsadlarga va tegishli natijalarga ega bo'lib, ular aniq asoslanishi mumkin va ta'lim va kognitiv yo'nalish bilan tavsiflanadi.

Shubhasiz, bunday o'yinlardan foydalanish bilan ingliz tilini o'rganishga bo'lgan qiziqish ortadi, ya'ni bolalarning ishtiyoqi ham ortadi. "Pedagogik vaziyat" tushunchasi bugungi kunda ham mashhur. Pedagogik vaziyat pedagogik jarayonning, pedagogik voqelikning tarkibiy qismi bo'lib, u orqali o'qituvchi pedagogik jarayon va pedagogik tizimni boshqaradi.

Ochig'i, agar bugun yigitlar xabar izlayotgan dengizchilar bo'lsa-yu, ertaga Amerikadan xabar olsa, o'quv jarayoni yanada qiziqarli bo'lib, yigitlar topshiriqlarni o'z ixtiyori bilan bajaradilar. Shunday qilib, chet tilining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish samaradorligi ko'p jihatdan chet tili darslarining o'quv jarayoni qanday tashkil etilishiga bog'liq. Ingliz tili darsini qurishning zamonaviy modellaridan foydalanish o'quv jarayonini optimallashtirish va uning rivojlanishning sifat jihatidan yangi darajasiga o'tishga sezilarli hissa qo'shadi.

Xulosa o'rnida buyuk Ya.A.Komenskiyning har bir o'qituvchini o'z darsini o'tkazish texnologiyalari, usullari va shakllari haqida o'ylashga majbur qiladigan so'zlarini keltirmoqchiman: "...Agar avvalroq o'quvchi maktabga bilim uchun borsa,

bugungi kunda bilim o'z-o'zidan maqsad bo'lishni to'xtatdi. Bilish bu bilimdan foydalanishga tayyor bo'lishni anglatmaydi va dinamikasiz bilim oqim yo'lida yotgan toshga o'xshaydi; to'g'on hosil bo'lib, vaqt o'tishi bilan yashil o'sadi va suv o'ladi. Iroda sa'y-harakatlarisiz, shaxsiy ishtirokisiz toshni siljitib bo'lmaydi, suvni ochib bo'lmaydi ... "[2, p. 132].

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. М., 1995. 336 с.
2. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения. Т.2. М.: Педагогика. 1982. 156 с.
3. Лихачев Б.Т. Педагогика: курс лекций. М.: Юрайт, 1998. 464 с.
4. Специфика педагогического образования в регионах России: материалы второй Всероссийской научно-практической конференции с участием ближнего и дальнего зарубежья. Тюмень, Спб. 2009. 56 с.
5. Суртаева Н.Н. Нетрадиционные образовательные технологии. Новокузнецк: ИПК, 2003. 72 с.

References

1. Bospalko V.P. Pedagogy and progressive teaching technologies. M., 1995.336
2. Komensky Ya. A. Selected pedagogical compositions. T.2. M. : Pedagogy. 1982.156
3. Likhachev B.T. Pedagogy: a course of lectures. M. : Yurayt, 1998.464
4. Specificity of pedagogical education in the regions of Russia: materials of the second All-Russian scientific-practical conference with the participation of near and far abroad. Tyumen, St. Petersburg. 2009.56
5. Surtaeva N.N. Non-traditional educational technologies. Novokuznetsk: IPK, 2003.72